

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 4. De impedimentis Matrimonii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

& annullat : quod decretum in unaquaque Parochia robur post triginta dies habere incipit à die primæ publicationis in eadem Parochia factæ numerandos.

Quæres undecimò. Quâ dispositione ad Sacramentum matrimonii accedendum ?

R. Episcopis vel animarum Curatoribus incumbit curare, ut matrimonium eâ, quâ decet modestiâ & honestate celebretur. Sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum. *Trid. sess. 24. cap. 10.* Ideo conjuges antequam

matrimonium contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem sua peccata diligenter debent confiteri, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum accedere. *Tridentin. cit. cap. 1.*

Quæres duodecimò. Quæ pœnæ abique solemnitate copulantium ?

R. Parochus vel alius Sacerdos, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho vel Sacerdote hujusmodi contractui interfuerint, nec non & ipsi contrahentes graviter arbitrio Ordinarii sunt puniendi. *Trid. cit. cap. 1.*

S. Quartus.

D E

Impedimentis Matrimonii.

Quæres primò. Penes quos potestas ponendi impedimentum ?

R. Est penes Ecclesiam, Quapropter si quis dixerit Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonii dirimentia, vel in iis constituendis errasse, anathema sit. *Trident. sess. 24. de matrim. can. 4.* Imò sola Ecclesia constituit impedimenta, quia matrimonia hodiè reguntur jure poli, non jure fori, inquit Gratianus in *can. Euphonium. 7. caus. 2. q. 3.* ideoque exploduntur à *Trident. cit. sess. cap. 1. de reform. matrim.* qui matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, vel parentes ea rata vel irrita facere posse falsò affirmant,

Quæres secundo. Quæ impedimenta matrimonium impediunt ?

R. Ea hodie reducuntur ad quatuor. *Primum*, interdictum Ecclesiæ, contra quod sponsi ad vota matrimonialia transire non debent. Non est tamen conveniens, ut ob id solum Sacramentum conjugii dissolvatur : alia tamen pœnitentia eis debet imponi, qui contra prohibitionem Ecclesiæ hoc fecerunt, *cap. ex literis. 2. de matrim. contract. contra interd. 2dum*, Tempus feriaturum. Ita enim jubet *Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 10.* ab Adventu Domini nostri JESU Christi usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum usque in octavam Paschatis inclu-

clusivè antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones ab omnibus observari. *3^{ti}um*. Votum continentiae simplex et si matrimonium impediatur contrahendum, matrimonium tamen post contractum rescindere non potest. *cap. unic. de Voto. in 6. 4^{tu}m*. Si quis alicui mulieri fidem fecerit pacis, non debet aliam ducere. *cap. duobus. 1. de sponsa duorum*.

Quæres tertio. Quæ impedimenta ex Jure naturali matrimonium dirimentia?

R. Quatuor. Primum *Error*. Non omnis error consensum excludit, sed alius est error personæ, alius fortunæ: alius conditionis, alius qualitatis. Error fortunæ & qualitatis consensum non excludit: sed sicut in venditione error materiæ excludit consensum, sic & in conjugio error personæ. Gratianus in *caus. 29. q. 1.*

Secundum Vis. Sed cum inter vim & vim sit differentia, nec constet sæpe, an post violentiam consensus intervenit: *cap. de muliere. 6. de sponsal.* videndum est, an tanta vis illata fuerit, ut coactus & non spontè consenserit, nec post præstitum coactè consensum sponsam carnaliter cognoverit. *cap. significavit. 2. de eo, qui duxit in matrim.* An metus gravis justè incussus ut in *cap. ex literis. 10. de sponsal.* an injustè ad extorquendum consensum in matrimonium incussus: & tunc dirimit matrimonium potius ex Jure positivo, congruentiâ sumptâ ex Jure naturali, cum maximè nefarium sit matrimonii libertatem violare. Ob quam causam *Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 9.* præcipit omni-

bus, cujuscunque gradûs, dignitatis & conditionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directè vel indirectè subditos suos vel quoscunque alios cogant, quominus liberè matrimonia contrahant.

Tertium Ligamen. Postquam inter personas legitimas consensus legitimus intervenit de præsentî, si personæ junctæ legitimè cum aliis postea de facto contrahant, quod prius de Jure factum fuerat, non poterit irritari. *cap. fin. de spons. duor.* ideoque mulieres, quibus Viri discesserunt, non possunt ad aliorum consortium canonicè convolare, donec certum nuntium de morte Virorum recipiant, quantocunque annorum numero ita remaneant viventibus Viris suis. *cap. in præsentia. 19. de sponsal.*

Quartum Impotentia Qui impotentes sunt, minimè apti ad contrahenda matrimonia reputantur. *cap. 2. de spon. & malefic.* Quod intelligitur, si vitium illud ex natura contraxerint, nec ope medicorum possit adjuvari. *cap. ex literis. eod. tit.* aut ad minus antecedens matrimonium, & perpetuum, ut præter divinum miraculum per opus humanum absque corporali periculo non possit removeri. *cap. fraternitatis. 6. eod. tit.*

Quæres quarto. Quæ impedimenta ex Jure antiquo adhuc dirimunt matrimonium?

R. Tria. Primum. *Conditio servilis*. Si liber ignoranter contraxit cum ancilla, ita quod postquam intellexit conditionem ipsius, nec facto nec verbo con-

conlenserit in eandem, contrahendi cum alia liberam habet facultatem. *cap. ad nostram 4. de conjug. servorum.*

2dam. *Votum solemne.* Illud votum debet dici votū solemne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendū, quod solemnizatum fuerit in susceptione sacri Ordinis, aut per professionem expressam vel tacitam factam alicui de religionibus per Sedem Apostolicam approbatis. *cap. unic. de voto. in 6.* Ex constitutione Gregor. XIII. quæ incipit: *Ascendente Domino.* Vota simplicia Scholasticorum in Societate JESU dirimunt matrimonium contrahendum.

3tium. *Crimen,* videlicet conjugicidii, & adulterii, quod in tribus casibus matrimonium dirimit. *Primus,* si quis uxore vivente fide datā promisit aliam se ducturum, vel cum ipsa contraxit, si prius vel postea, dum vixit uxor ipsius, illam adulterio polluerit, matrimonium, quod cum ea contraxit post uxoris obitum tolerari non debet. *cap. si quis. fin. de eo, qui duxit in matrimon.* *2dus,* Si adultera est in mortem uxoris aliquid machinata cum effectu, sive fidem dedit sive non, quod eā defunctā hanc esset ducturus, secundum Canones ab ejus consortio prohibetur. *cap. super hoc. 3. de eo, qui duxit in matrimon.* *3tius.* Quidam Saraceni Viros Christianos occiderunt, qui cum ad fidem conversi occisorum uxores ducere vellent, respondit Pontifex in *cap. 1. de convers. infidel.* Quod si mulieres in mortem Virorum fuerint machinatæ, nec iis adhærere debeant, nec etiam si adhæserint, sint tolerandi.

R. D. Schnorrenberg Instir. J. Can.

Additur *4tum* impedimentum, cognatio carnalis & affinitas, quæ antiquitus se longiùs extendebat, modò prohibitio copulæ conjugalis quartum consanguinitatis & affinitatis gradum non excedit. *cap. non debet. 8. de consanguinit. &c.*

5tum à Jure civili primitus introductum, cognatio legalis. Inter eos, qui naturā, & eos qui adoptione filii, venerandæ Romanæ Leges matrimonia contrahi non permittunt.

6tum impedimentum publicæ honestatis. Nam ex Sponsalibus puris & certis, etiam si consanguinitatis, affinitatis, frigiditatis, religionis, aut aliā quavis ratione nullis, dummodo non sint nulla ex defectu consensūs, oritur efficax ad impediendum & dirimendum sequentia sponsalia vel matrimonia, non autem ad præcedentia dissolvendum, impedimentum justitiæ publicæ honestatis. *cap. unic. de sponsal. in 6.*

Quæres *quintò.* Quæ impedimenta reformavit Tridentinum?

1. primò. Cognationem spiritualement ex baptismo & Confirmatione, ut confirmantem sive baptizantem & confirmatum sive baptizatum, & illius patrem & matrem, ac tenentem in confirmatione sive duos tenentes in baptismo non egrediatur. *Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 2.* *2dò.* Justitiæ publicæ honestatis impedimentum ex sponsalibus de futuro natum, ubi sponsalia valida non fuerint quacunque ratione sustulit: ubi valida fuerint, ad primum gradum restrinxit. *Trident. cit. cap. 3.* *3tiod* affinitatem ex fornicatione

D d d

na-

natam ad eos tantum, qui in primo & secundo gradu junguntur, restrinxit *cap. 4.* Ex quo de mente Sacrae Congregationis etiam affinitas matrimonio superveniens maritum, ne ab uxore debitum petere possit, impediens ad secundum gradum est reductum.

Quæres *sexto.* Quæ impedimenta de novo per Tridentinum introducta?

R. Duo. *Primo.* Raptus inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in raptoris potestate manserit, nullum potest consistere matrimonium. Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto & libero constituta illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat, nihilominus est infamis & excommunicatus, ac obligatus raptam dotare, sive eam uxorem duxerit, sive non, *Trident. cit. cap. 6.* Secundum impedimentum est *clandestinitas.* De qua supra.

Quæres *septimo.* Quod impedimentum consuetudine introductum?

R. *Cultus disparitas.* Quamvis enim Apostolus *2. Cor. 6.* reprobet matrimonium fidelis cum infideli, dicendo: *No- lite jugum ducere cum infidelibus,* etiam Canones talia matrimonia reprehendant, ut *can. cave. can. non oportet. can. Judai. can. si quis judaica. caus. 28. q. 1.* nullum tamen textum talia matrimonia irritantem habemus, & in historiis sunt exempla, quod ejusmodi matrimonia pro validis agnita fuerint, ut matrimonium S. Cæciliæ cum Terentiano infideli, ante consummationem tamen per visionem Angelicam converso, matrimonium S. Monicæ cum Patritio adhuc infideli, ex quo ortus est S. Augustinus. Ideo dicendum

est, quod per usum Ecclesiæ posterioribus temporibus impedimentum hoc inductum fuerit.

Quæres *octavo.* Si cum impedimento matrimonium sit contractum, an proles inde secuta sit illegitima?

R. *primo.* Qui inter gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere & consummare ausi fuerint, separandi sunt, & spe consequendæ dispensationis carent. *Trident. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 5.* & proles illegitima censetur.

Secundo. Si ignoraverint impedimentum, sed non cum solemnitatibus Ecclesiæ, ut absque denuntiationibus, vel legitima in eis dispensatione matrimonium contraxerint, proles censetur illegitima. *Trident. loc. cit. & cap. fin. de clandest. despons.*

Tertio. Si in facie Ecclesiæ contraxerint, & unus ex contrahentibus fuerit in bona fide, ac impedimentum ignoraverit, proles est legitima. *arg. cit. cap. fin. de clandest. despons.*

Quæres *nono.* Qualiter in impedimenti dispensandum?

R. Si solemnitatibus adhibitis impedimentum aliquod subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit, in contrahendis autem matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa & gratis concedatur, in secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam. *Tridentin. cit. sess. 24. de reform. matrim. cap. 5.* Rigor tamen ille

ille Tridentini hodie non servatur.

Quæres *decimò*. An matrimonium ob impedimentum invalidum impedimento sublato coram Parocho & testibus revalidandum?

Respondet S. Congregatio : Non tenentur iterum contrahere coram Parocho & testibus, qui jam semel coram ipsis contraxere, invalidè tamen, vel ob defectum consensûs, vel ob occultum impedimentum dirimens, sed satis erit, quod rursus secretè de novo consentiant, impetratâ priùs dispensatione in conscientia tantùm. Quod si in utroque foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publicè contrahere coram Parocho & testibus. Indigent autem in utroque foro dispensatione, si impedimentum, quod secretum fuerat, innotuerit.

Quæres *undecimò*. Si contrahentes ex loco, ubi Tridentinum promulgatum, exeunt, & in loco, in quo non est promulgatum contrahant absque præsentia Parochi & testium, an validè contrahunt?

Ex Declaratione S. Congregationis

confirmata ab Urbano VIII. & in Brevi Apostolico insinuata Archi-Episcopo Colonienfi anno 1622. Si ad locum, ubi non est receptum Tridentinum, ivent eâ intentione, ut ibidem absque solemnitate contrahant, matrimonium est invalidum.

Quæres *duodecimò*. An valeant matrimonia, quæ cum impedimento juris ecclesiastici inter hæreticos contrahuntur?

Respondit S. Congregatio Episcopo Tricariensi apud Belgas Legato Apostolico anno 1605. 19. Januarii, quod ubi talia Decreta sunt promulgata, teneantur talem formam servare etiam hæretici, ac propterea eorum matrimonia absque forma *Concilii Trident.*, quamvis coram Ministro hæretico vel loci Magistratu contracta, nulla atque irrita esse. Attamen plures Theologi & Canonistæ Germani talia matrimonia ex tacito Ecclesiæ consensu ac dissimulatione valida esse asserunt ac defendunt.

